

VELECKÝ ZPRAVODAJ

ČÍSLO 17 • PROSINEC 2017

Slovo starosty a místostarosty

Vážení spoluobčané,
ani jsme se nenadáli a za několik málo dní se budeme loučit s rokem 2017. Většinou v tento čas hodnotíme, zda různá předsevzetí či stanovené úkoly stačily dosáhnout kýžené mety. Abych se moc neopakoval v proslovech z předchozích vydání Veleckého zpravodaje, chci Vás tedy, milí Veleťané, informovat o tom, jaké cíle se podařilo naplnit od vydání minulého čísla zpravodaje.

Než se k tomu však dostanu, musím přiznat, a nejsem tomu vůbec rád, že se stále nedaří definitivně dokončit rekultivaci žlebu za Matyášovým, což bylo způsobeno různými nenadálými událostmi. Nezbyvá mi než věřit, že v prvních měsících následujícího roku už toto místo konečně získá konečnou podobu.

Dobrým počinem je rozsáhlá výsadba alejí různých druhů stromů. Některé bohužel nepřežily letošní velmi suché léto, a tak na podzim proběhla náhradní výsadba. Pokračuje se také v úpravách polních i lesních cest, aby přístup k pozemkům byl co nejpříjemnější. Kromě pokračování prací na Hrabovcové cestě nad Záhumenicemi

a na cestě pod Oborou (část Kopánky), bude započato s výsekem náletových dřevin v lokalitě Stará hora (nad ocelokůlnou). Následnými terénními úpravami se pak obnoví původní cesta z Myšinců. Nutné geodetické zaměření již bylo provedeno. Zde bylo dosaženo dohody s firmou Zevos při hledání jiného možného přístupu k pozemkům, které tato firma obhospodařuje. Především se tím průjezdu velkých zemědělských kolosů přes Křivosúda.

Jsem velmi rád, že se také podařilo zkulturnit místo u Hraničky. Jednak byl panem Tomášem Kopčilem zrekonstruován pamětní kříž, jednak k tomu přispěl úklid různého druhu odpadu či instalace stolu a lavic k odpočinku. Financování si mezi sebe díky dotačním příspěvkům rozdělily tři instituce – Ministerstvo pro místní rozvoj přispělo částkou 84.525 Kč a Zlínský kraj toto dílo podpořil částkou 21.900 Kč, obecní pokladna pak byla zatížena částkou 14.325 Kč, celková suma tedy byla 120.750 Kč. (V prázdninovém zpravodaji byla mylně uvedena částka příspěvku od Zlínského kraje 65.800 Kč.)

V měsíci září byl pořízen devítimístný automobil Volkswagen Transporter jakožto náhrada za hasičské vozidlo Avia Furgon, která již úplně nevyhovovala našim potřebám. Pořizovací cena vozidla byla 270.000 Kč.

Obrovský balvan mi spadl ze srdce při úspěšném dokončení rekonstrukce domu čp. 65 na prodejnu smíšeného zboží (náklady těsně přesáhly 600.000 Kč). Otevření proběhlo možná trochu symbolicky v pátek 13. října a já si s úlevou mohl říct – Veletiny mají zase obchod! Po necelých dvou letech je v obci zajištěna tato základní služba pro obyvatele. A v dnešní době (EET, supermarkety) to není věcí samozřejmou. Jsou totiž obce, kde se prodejny ruší. Opět a znovu děkuji a velmi si vážím všech, kteří se o toto dílo zasloužili, a to už od samotného začátku – jak zastupitelům za jejich kladný přístup při schvalování této v dnešní době rizikové akce, tak samotným zhotovitelským firmám GA Vrábel stavby, Elektromontáže Macek, Vodo-topo Jánský a Kovovýroba Rosík za jejich neskonale úsilí. V neposlední řadě si dovoluji poděkovat paní Zetíkové, která jako jediná ze sedmi oslovených

Pozvánky

Materská škola a knihovna ve Veletinách
Vás zvou na

ADVENTNÍ ODPOLEDNE

ve čtvrtek 14. prosince od 16 hodin
v kulturním domě ve Veletinách.

Těšit se můžete na vystoupení dětí z MŠ
a také na společné tvoření drobných vánočních ozdob.

Vstupné dobrovolné.

Adventní odpoledne
14. prosince 2017 od 16 hodin

Koledování v kapličky ve Veletinách

Ve čtvrtek 28. 12. 2017 od 16.00 hod

Na příjemné prožití Vánočního odpoledne zvou:
Folklorní soubor Veleťánek • Cimbálová muzika Vinár
Mužský sbor z Hradčovic • Místní organizace KDU-ČSL
Obec Veletiny

Koledování v kapličky
28. prosince 2017 od 16 hodin

TRADIČNÍ SILVESTROVSKÉ SETKÁNÍ NA PEPČINĚ

Tradiční silvestrovské setkání občanů Uherskobrodská se uskuteční
dne 31.12.2017 od 11:00 hodin na místě,
kde stával zámček „Pepčín“.

Ve 12:00 hodin společně zpívání státní hymny.

Na neformálním setkání bude vzájemně poskytnuto
občerstvení z vlastních přinesených zdrojů.

Setkání pořádají obec
Drslavice, Hradčovice, Veletiny, Vičnov
a město Uherský Brod.

Setkání se neuskuteční v případě deštivého počasí.

15. silvestrovské setkání na Pepčíně
31. prosince 2017 od 11 hodin

foto: M. Cimala

subjektů nabídku na provozování prodejny přijala. Myslím, že dobrá a správná věc se podařila, vždyť samotnou rekonstrukci se alespoň zhodnotil obecní majetek. Nyní nezbývá než doufat, že cestu do prodejničky si najde většina z Vás.

Neméně úspěšný počín pro zajištění bezpečnosti pěších a cyklistů se podařilo zhotovením chodníku k čerpací stanici. Ve čtvrtek 30. listopadu bylo dílo předáno provádějí stavební firmou Tufír, která si bez větších problémů poradila s různými nečekanými nástrahami. Do konce roku musí být vyřešeno dofinancování celé akce tak, aby vše proběhlo dle požadavků Státního fondu dopravní infrastruktury, který tuto zakázku podpořil dotací, o níž jsem informoval v minulém vydání.

Hodně rozporuplných reakcí vyvolalo přenesení stodůlky. Dovolím si podotknout, že tato záležitost, ať už samotný přenos stodůlky nebo její umístění, byla mnohokrát řešena obecním zastupitelstvem na jeho zasedáních a spadá již do roku 2015. Slychávám různé názory. Od lidí místních – na co se to dělá, je to jako pěst na oko, ne našlo by se vhodnější místo, to sem nepatří nebo kolik to stálo peněz. Od lidí projíždějících, hostů – skvělý nápad, ideální místo pro to, ukázat trochu historie. Asi každý má trochu pravdy. Za sebe říkám – stodůlku umístit tak, aby na tento kousek historie bylo vidět, a ne aby stál na nějakém nepřehledném místě a třeba zase chátral. Važme si, uchovávejme a ukazujme věci, které se pomalu, ale jistě vytrácí z naší paměti.

Vždyť za tím, co bývalo dřív na dědině, nemusíme jezdit někde do městských muzeí nebo uměle vytvořených skanzenů. Znovu podotýkám, že záležitost byla několikrát projednávána na veřejných zasedáních zastupitelstva obce. Nikdo z dnešních kritiků svůj názor vyjádřit nepřišel. Kdyby ano, možná by se našlo

i jiné řešení samotného umístění, ale popravdě – najít to nejvhodnější místo a navíc na obecním pozemku není věcí jednoduchou. Nicméně si myslím, že nejlepší by bylo s kritikou posečkat, jak bude vypadat konečný vzhled, a navíc se uvažuje také o další úpravě okolí.

Významného úspěchu dosáhla naše obec při nakládání s odpady. V rámci Zlínského kraje jsme byli v soutěži s názvem „O keramickou popelnici“ vyhodnoceni na krásném 5. místě ve třídění odpadů v obcích od 500 do 1500 obyvatel. Finanční efekt má tato soutěž vypsána firmami zabývajícími se odpadem až od místa třetího (bohužel). Každopádně touto cestou bych Vám všem chtěl velmi poděkovat za správné třídění odpadu. Má to opravdu

Slavnostní otevření prodejny smíšeného zboží 13. 10. 2017

foto: M. Cimalová

smysl. Proto bych byl velmi příjemně potěšen, pokud bychom snad příště stáli na pomyslné „bedně“. Při této příležitosti bych chtěl upozornit ty, kteří k pytlovému svozu plastů a papíru používají jiné pytle, než k tomu určené, že tyto nebudou obecními zaměstnanci při svozu o posledním pátku v měsíci odvezeny. Svozová firma totiž přejímá pouze žluté a modré pytle označené logem Rumpold, které jsou k vyzvednutí v kanceláři obecního úřadu.

V širším výhledu na rok 2018 je několik dalších možných akcí, kterými se bude obecní zastupitelstvo podrobněji zabývat při tvorbě rozpočtu na posledním letošním veřejném zasedání 11. prosince, nebo případně na tzv. pracovním setkání v lednu. Přibližně by to mohly být akce, které se neuskutečnily v tomto roce, např. úprava domu čp. 117 na místní muzeum, ovšem pokud budeme úspěšní v žádosti o dotaci, která by měla být pro tyto účely vyhlášená. Hodláme pokračovat v přípravě cyklostezky ze směru od Podolí přes Veletiny do Hradčovic a nově také směrem na Vlčnov, provádět další úpravy u areálu bývalého JZD, opravy místních komunikací, hledat způsob lepšího využití hřiště za Habartovým a také využití obecních pozemků za školou a prodejnou. Z nových úkolů by nás měla také čekat časově poměrně náročná věc, zahájení komplexních pozemkových úprav, o kterých se píše na jiném místě zpravodaje. V případě, že uspějeme s žádostí o dotaci, nás bude čekat restaurování posledního neopraveného kříže nacházejícího se „v zahradách“ za Křivosúdy, zamýšlet se zřejmě budeme nad úpravou betonové plochy v zadní části hřiště za kulturním domem. Budu také velmi rád za další podněty a nápady i z Vašich řad.

Začátkem listopadového měsíce provedl krajský úřad hloubkový audit hospodaření obce za období leden až září 2017. Opět nebyly zjištěny žádné chyby a nedostatky ani žádná rizika, což je při čím dál větší náročnosti různých administrativních úkonů mnohdy až nemožné. Tímto opět děkuji účetní obecního úřadu paní Orlovské za vzorně vykonanou práci. Aby toho děkování nebylo málo, děkuji také obecním zaměstnancům za jejich práci. Děkuji všem místním spolkům i jednotlivcům, kteří svými aktivitami vytváří sounáležitost obyvatel naší obce. V neposlední řadě děkuji též členům obecního zastupitelstva, kteří konstruktivně přistupují k řešení různých situací.

Vážení spoluobčané, obrázek o tom, jak vypadají naše Veletiny, ať zhodnotíte a udělá si každý sám. Víím, že vždy je co zlepšovat. Proto opravdu očekávám i Vaše návrhy a připomínky, máte je možnost vyjádřit na kterémkoliv zasedání zastupitelstva obce, každé je veřejné.

Vážení spoluobčané,

opět se pomalu přiblížil konec roku, kdy se zase mnozí z nás budou ohlížet a hodnotit, jak dobrý nebo špatný rok to byl, a plánovat, co všechno bude v tom následujícím lepší, co se podaří a přihodí. Také já bych se dnes rád v první části tohoto článku ohlédl zpět, abych malinko připomněl a hodnotil, a vzápětí plynule navázal částí druhou a nastínil, co obec Veletiny v dalším období čeká.

Asi poměrně málo občanů ví, že pro každou obec existuje tzv. strategický rozvojový dokument obce. Neměl by to být jenom jakýsi soubor papírů a dobrých nápadů, ale poměrně jasný popis cíleného směřování obce. Když jsem se nad touto problematikou zamýšlel a stanovil si časový horizont, rok 2020, potřeboval jsem vyjádřit nejlépe jednou větou, jak vidím obec Veletiny v tomto roce. Co třeba takto: Aktivní a atraktivní obec s podporou všech místních spolkových činností a lidských zdrojů napříč věkovými kategoriemi usilující o komplexní rozvoj svého území. Abych to přiblížil a zjednodušil, definoval jsem si následujících pět klíčových oblastí. Bezpečnost, životní prostředí, společenský život, tradice a územní rozvoj. Nyní se podívám na jednotlivé body trochu hlouběji. Co se událo na poli bezpečnosti za působení stávající samosprávy. Jako příklad uvedu zbudování podchodu pod silnicí I/50 včetně výkupu pozemků, zpřehlednění vjezdu na křižovatku silnice I/50 směrem na Hradčovice, úpravy na křižovatce u benzinky včetně snížení rychlosti a doplnění vodorovného značení, a v neposlední řadě zhotovení chodníku k čerpací stanici. Dalšími ne už tak viditelnými změnami jsou úpravy na dětském hřišti.

Většinou bývá nejlepší variantou osobní jednání. Zastupitelé se tak mohou přímo dovědět, kde nás tzv. tlačí bota a podle toho k daným problémům přistupovat.

Závěrem si Vás dovoluji co nejsrdečněji pozvat na již tradiční kulturně-společenské akce na přelomu roku – koledování v kapličce, které se uskuteční 28. prosince od 16.00, už snad také tradiční novoroční ohňostroj v 18.00 a samozřejmě Vás také velmi rád přivítám v sobotu 3. února od 10 hodin v kulturním domě na veleckých vepřových hodech.

Drazí přátelé, do právě probíhajícího času adventního Vám upřímně přeji dostatečné množství duševního klidu a vzájemné úcty, k blížícím se vánočním svátkům a po celý příští rok 2018 hodně zdraví, štěstí, radosti, pokoje a lásky.

Tomáš Trtek
starosta našich Veletin

foto: A. Cimala

Další velmi silnou stránkou uplynulého období je životní prostředí. Sem patří také zřízení dvou pracovních míst stejně jako koupě nemovitosti čp. 65, rekonstrukce a otevření obchodu potravinami v nedávné době. Zastřešení vyletiště a úprava vstupního prostoru OÚ – výměna skleněné stěny za plastová okna, no a nakonec zcelení pozemků za OÚ pro budoucí strategickou výstavbu. Další finance z rozpočtu byly čerpány na započaté prací v areálu bývalého JZD – odstranění plotu, úpravy kolem bývalé váhy, dosazení lipových alejí – nebo stavební úpravy na domě čp. 117. Tento rok jsme také konečně započali s obnovou a údržbou polních cest.

Další dvě oblasti se můžou malinko prolínat. Začnu tedy společenským životem. Na prvním místě uvedu podporu všech místních spolků – SDH, DFS Veletánek, MS Kojetínek, ČSV Hradčovice, TJ Drslavice, Muzejní spolek Kotovica. Dále jsou ze strany obce a tedy i obecním rozpočtem podporovány akce pořádané ve Veletínách, jako Kateřinská zábava, hody, fašank, beseda se seniory, obecní zabijačka, novoroční ohňostroj a další. Poslední skupinou tohoto bodu jsou příspěvky na provoz škol, mateřská škola, místní knihovna, Velecký zpravodaj nebo velmi oblíbené vycházky do přírody organizované panem Juračkou. Pokud přejdu plynule k tradicím, tak bych sem mohl zařadit opravy drobných sakrálních staveb – kříže u kapličky a u Hraničky, investice do místní kaple, ale také tradiční vánoční zpívání u místní kaple, předloňská oslava výročí narození dr. Niederla, nebo teď tak aktuální přenos a rekonstrukce stodůlky.

No a tím se plynule dostávám k bodu poslednímu, určitě neméně důležitému než všechny předešlé, a to je tedy samotný územní rozvoj obce. Zde jako příklad můžu uvést sadovnické úpravy návsí – obnova zeleně v obci včetně zakomponování funkčních architektonických prvků, výsadba stromů na veřejném prostranství a kolem polních cest, pořízení techniky, mulčovacího ramene

k traktoru, štěpkovače, travního traktoru, automobilu VW TRANSPORTER. Sem patří také zřízení dvou pracovních míst stejně jako koupě nemovitosti čp. 65, rekonstrukce a otevření obchodu potravinami v nedávné době. Zastřešení vyletiště a úprava vstupního prostoru OÚ – výměna skleněné stěny za plastová okna, no a nakonec zcelení pozemků za OÚ pro budoucí strategickou výstavbu. Další finance z rozpočtu byly čerpány na započaté prací v areálu bývalého JZD – odstranění plotu, úpravy kolem bývalé váhy, dosazení lipových alejí – nebo stavební úpravy na domě čp. 117. Tento rok jsme také konečně započali s obnovou a údržbou polních cest.

Pokud tedy mám uplynulé období hodnotit, domnívám se, že toho není málo, že jsme urazili velký kus cesty a že stávající samospráva je poměrně úspěšná. Nicméně je třeba se dívat dále do budoucnosti a já bych na tomto místě zmínil alespoň několik klíčových projektů, kterými se musí obec Veletiny v následujících letech zabývat. Tyto úkoly nepochybně přesahují naše stávající mandáty. Mezi klíčové patří změna územního plánu obce, projekt „Cyklostezka Kunovice – Luhačovice, část Kunovice – Drslavice“ a na něj navazující propojení Veletin a Vlčnova, komplexní řešení odkanalizování obce nebo komplexní pozemkové úpravy. Nejsou to jednoduché úkoly, ale všechny bezezbytku dopomohou ke zlepšení komfortu obyvatel obce Veletiny.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem občanům, kteří jakýmkoli způsobem přispěli ke zlepšení prostředí v obci, a popřát všem hodně zdraví, osobních i profesních úspěchů v roce 2018.

René Hruboš, místostarosta

Z jednání zastupitelstva obce

Vážení čtenáři, po roce obnovujeme tuto rubriku, ve které vás seznámujeme s nejdůležitějšími rozhodnutími zastupitelstva.

Obecní zastupitelstvo na svém zasedání 7. listopadu 2016 schválilo příspěvek na zpracování studie cyklostezky Kunovice – Drslavice. Při následných jednáních se zpracovatelem studie a zastupci ostatních dotčených obcí prosadili vešlejší zastupitelé změnu hlavní varianty trasy v úseku mezi Popovicemi a Veletinami tak, aby budoucí cyklostezka vedla podél železniční trati a Olšavy.

Při jednání dne 12. prosince 2016 projednávali členové zastupitelstva plán prioritních akcí na rok 2017. V plánu bylo mimo jiné dokončení chodníku podél areálu bývalého JZD. Po roce můžeme konstatovat, že chodník dokončen nebyl.

Na zasedání 24. dubna 2017 schválilo zastupitelstvo záměr vybudovat s využitím dotací chodník k benzinové stanici, aby se zvýšila bezpečnost chodců na této trase. Zastupitelstvo dále schválilo nákup pozemku o výměře 450 m², čímž došlo k propojení obecních pozemků za obecním úřadem, školní budovou a obchodem,

vyčleněných v územním plánu jako plocha pro tělovýchovu a sport. Rovněž byl schválen výběr dodavatele rekonstrukce domu čp. 65 na prodejnu potravin; zakázka byla udělena firmě Jiří Vrábek – GAV stavby, která předložila nejnižší nabídku. Zastupitelstvo schválilo záměr zakoupit automobil VW Transporter pro potřeby obce, sboru dobrovolných hasičů a případně i dalších spolků.

Dne 4. září schválilo zastupitelstvo obce přidělení zakázky na realizaci dříve schváleného záměru na přesun a rekonstrukci stoužky firmě Zdeněk Knot, Hvozdná. Dále bylo rozhodnuto, že obec využije předkupní právo na objekt „ocelokůlny“ nacházející se na obecním pozemku. Předpokládá se pokračování nájemního vztahu i po změně vlastníka objektu.

S podrobným zněním zápisů ze zastupitelstva včetně informací o tom, jak který zastupitel hlasoval, se můžete seznámit na internetových stránkách obce, popř. na obecním úřadě.

ac

Pozemkové úpravy

Členové zastupitelstva obce se na pracovní schůzce 2. října seznámili s možnostmi, jaké se pro rozvoj obce naskýtají v podobě takzvaných pozemkových úprav. S problematikou je podrobně seznámila pracovnice Státního pozemkového úřadu paní Dagmar Baumrukrová.

V čem pozemkové úpravy spočívají? Jedná se o několikaletý proces, při kterém jsou ve veřejném zájmu nově uspořádána vlastnická práva k pozemkům v nezastavěném území obce tak, aby výsledek přispěl k obnově zanedbané a poničené venkovské krajiny. Pozemkové úpravy mají vést k navrácení původní rozmanitosti krajiny, zlepšit ochranu půdy a hospodaření s vodou v krajině, ale také napomáhat rozvoji celého území obce.

Konkrétně si to můžeme představit tak, že během pozemkových úprav jsou navrženy polní cesty, remízky, větrolamy nebo třeba mokřady. Dotčené pozemky jsou formou směny nebo výkupu převedeny do vlastnictví obce – hledá se takové řešení, se kterým soukromí vlastníci pozemků souhlasí, státní pozemky jsou do vlastnictví obce převedeny bezplatně. Poté jsou navrhované prvky postupně vybudovány – přičemž veškeré projekční a realizační práce jsou hrazeny ze státního rozpočtu nebo z fondů Evropské unie.

Jak mohou pozemkové úpravy přispět k rozvoji obce?

- Protierozní a vodohospodářská opatření omezí splavování půdy a zlepší

Pozemkové úpravy v Hradčovicích

foto: J. Macek

- schopnost krajiny zadržovat vodu, což přispěje k lepší ochraně před povodněmi a suchem,
- doplnění sítě cest zlepší prostupnost krajiny,
- doplnění zeleně zlepší ekologickou stabilitu krajiny, její pestrost a celkovou biodiverzitu,
- vybudované polní cesty lze také využít např. jako turistické trasy nebo cyklotrasy,
- realizace navržených prvků a staveb za státní nebo unijní peníze umožní využít ušetřené obecní peníze na jiné záměry.

A jaký mají pozemkové úpravy význam pro vlastníky a uživatele pozemků?

- Zpřístupnění pozemků doplněním sítě polních cest,
- upřesnění polohy a výměry pozemků, možnost scelení nebo rozdělení

- pozemků, úpravy jejich tvaru,
- dohledání zapomenutých pozemků dosud zapsaných na již zemřelých vlastníky a dodatečné vypořádání dědictví,
- možnost bezplatného vymezení hranic pozemků.

Členové zastupitelstva se na základě získaných informací a následné diskuse shodli, že provedení pozemkových úprav by bylo pro Veletiny přínosem. Obec proto bude iniciovat zahájení řízení o pozemkových úpravách. K tomu bude potřeba, aby se pro zahájení pozemkových úprav vyslovili vlastníci nadpoloviční výměry zemědělské půdy v katastrálním území Veletin. Vlastní pozemkové úpravy by pak mohly probíhat v období, které se bude přibližně shodovat s funkčním obdobím příštího zastupitelstva.

Aleš Cimala
člen zastupitelstva obce

Protihlukové stěny v nedohlednu

Také jste si všimli, že v poslední době znatelně zhoustla doprava na silnicích, včetně hlavního tahu vedoucího kolem Veletin?

Veletiny neustále řeší problém s hlukem přicházejícím ze silnice I/50 a možnost zbudování protihlukových stěn. Na podnět starosty Krajská hygienická stanice Zlínského kraje zajistila měření hluku za účelem zjištění, zda správce jmenované komunikace, tj. Ředitelství silnic a dálnic, plní své povinnosti vyplývající ze zákonů o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací.

Měření bylo provedeno ve dnech 19. a 20. 4. 2016 v prostoru domu čp. 179 v místě, kde nejbližší okraj silnice se nachází ve vzdálenosti 31 m. (Měření probíhalo na venkovní stěně domu.)

V noční době (tj. od 22.00 do 6.00) byla zjištěna výsledná dopadající ekvivalentní hladina akustického tlaku 62,2 ± 1,8 dB. Hygienický limit pro měřený zdroj hluku, chráněný venkovní prostor staveb a noční dobu činí 60 dB. Tento limit byl překročen.

Pro denní dobu byla zjištěna hladina hluku 67,7 ± 1,8 dB. Hygienický limit pro danou situaci činí 70 dB a bylo konstatováno, že tento limit překročen nebyl.

KHS vyzvala Ředitelství silnic a dálnic, aby zjištěné nedostatky odstranila. ŘSD se ovšem odvolala na vlastní měření z roku 2007; na základě tohoto měření ŘSD zařídila výměnu oken na domě čp. 179 a podle měření na domě čp. 130 žádné další limity překročeny nebyly, tudíž v současné době je podle ŘSD vše v pořádku.

Na základě nově získaných hodnot byl vypočten útlum hluku mezi místem měření a fasádami nejbližších staveb v obci (80 m). Došlo se k výsledkům 61,8 dB v denní době a 56,3 dB v noční době.

Závěr: KHS není oprávněna na ŘSD vyžadovat opatření ke snížení hluku.

Vtip ovšem spočívá v tom, že výše uvedené limity jsou stanoveny pro starou hlukovou zátěž, tj. pro silnice a jiné stavby, které byly zbudovány do roku 2000. Limity pro hluk ze silniční dopravy u nových silnic jsou 55 dB pro denní dobu a 45 dB pro noční dobu.

Obchvat Veletin byl postaven v letech 1991 až 1994.

Shrňte si to tedy:

1. Některé hodnoty hluku, podle kterých je údajně vše v pořádku, nebyly zjištěny měřeními, ale výpočtem.
2. Výstavba silnice z Brodu do Hradiště probíhala sice po etapách a úsek u Veletin byl postaven o několik let dříve, ale z odstupem dvou desetiletí se jedná o jednu stavbu, před jejímiž vlivy jsou občané jedné obce (Podolí) právními předpisy chráněni, kdežto občané sousední obce (Veletiny) nikoli. Hustota dopravy stoupla v posledních měsících tak znatelně, že je to patrné i bez měření. Možná že teď by nové měření hluku již dopadlo jinak.

Podle zprávy o výsledcích měření hluku z roku 2016 sepsala
Monika Cimalová, kronikářka

Ohlédnutí

Hasičské cvičení

25. srpna 2017

Dálková doprava vody – společné námětové cvičení SDH z Hradčovic, Drslavic, Veletin, Lhotky a Rudic se tentokrát konalo ve Veletinách.
foto: J. Macek

Kvůli dešti se tentokrát nekonalo nedělní vození barana, chasa i návštěvníci se veselili v sále kulturního domu.

foto: J. Lukáš

Pomník obětem srážky vlaků

foto: J. Macek

V pátek 10. listopadu byl u železničního přejezdu, v úseku trati mezi železničním mostem u Veletin a hranicí podolského katastru, odhalen pomníček připomínající 40. výročí vlakového neštěstí. Na pomníčku je tento nápis:

*Věnováno památce obětí
železničního neštěstí
ze dne 11. listopadu 1977.
Při srážce vlaků u Hradčovic
zemřeli strojvůdce
Fr. Gazárek a 4 cestující.*

*Federace strojvůdců
Veselí nad Moravou*

Vánoční svátky za dveřmi

Letos na svátek svatého Martina pár vloček z nebe spadlo, ale sníh nepřišel. Naše děti věří, že na vánoční svátky bude nasněženo. I my dospělí se každý rok těšíme na zasněženou ladovskou krajinu. Bude letos o Vánocích sníh? Nechme se překvapit.

V sobotu 2. prosince jsme s dětmi vystupovali v místním kulturním domě pro naše starší spoluobčany. Věříme, že potěšilo vystoupení i dětmi zhotovený malý dáreček pro každého účastníka předvánočního posezení.

5. prosince jsme v mateřské škole čekali příchod Mikuláše, anděla i čerta. Děti byly z domu, od maminek, převlečené za malé čertíky. To se pak vůbec nebály.

Mikuláš přečetl knihu hříchů a každý musel slíbit, že se trochu polepší. Odměnou jim byl krásně zabalený balíček. Děkujeme rodičům, kteří se tohoto úkolu ujali a pomáhají udržet pěkné tradice pro děti.

Na 8. prosince nás pan starosta z Hradčovic pozval na „Detektivskou pohádku“ pro děti.

14. prosince chystá mateřská škola spolu s paní Cimalovou již potřetí vánoční besídku s dílničkami pro děti. Děti zpívají, zatančí, ukážou, jak umí hrát na flétnu. Všichni si potom mohou vybrat, který výrobek si chtějí vyrobit a odnést domů. Těšíme se na všechny malé i velké návštěvníky, kteří se přijdou vánočně naladit.

Po celý měsíc prosinec děti seznamujeme s vánočními zvyky. Trháme barborky, připomínáme si Lucku. V mateřské škole máme nachystané i Ježíškovy schránky, kam děti mohou vložit obrázek se svým přáním. Nebeský pošťák přáníčka Ježíškovi doručí. Naši malí kuchaři za dohledu dospělých upečou a nazdobí perníčky. Děti si pochutnají i na svátečním obědě s rybou a bramborovým salátem, který chutná jako doma. Při tom všem si děti malují, stříhají, tvoří výzdobu, dárečky, zpívají vánoční koledy. U slavnostně nazdobeného stroměčku se děti mohou těšit na dárečky. Letos bude Ježíšek štědrý, děti byly moc hodné.

Přejeme Vám s dětmi krásné prožití svátků vánočních a hodně štěstí v novém roce.

tým MŠ Veletiny

foto: archiv MŠ

Knihovna

Na konci tohoto roku má Místní knihovna Veletiny 2617 knih (a k tomu řadu časopisů a her) a je jednou z mála neprofesionálních knihoven v okrese, které splňují standardy, pokud jde o financování nákupu nových knih (standard je 30 – 45 Kč na obyvatele ročně, celostátní průměr je 29 Kč). Čtenáři navíc neplatí v naší knihovně žádný poplatek, hradí jen případné škody, které vzniknou např. při ztrátě knihy. Pokud tedy patříte k těm, kdo knihovnu doposud nenavštívili, a knihy vás zajímají, přijďte.

Prázdniny jsou sice dávno za námi, přesto připomenu, co letos bylo připraveno pro děti o tzv. týdnu v knihovně: s paní Ludmilou Barátovou jsme šli polštářky a tašky, jeden den jsme podnikli vycházku za studánkami u Kojatínku, s paní Micha-

elou Vildovou jsme malovali Olšavu, jeden den byl věnován deskovým hrám a jedno dopoledne promítání filmu Lassie se vrací. Po promítání přivedla paní Olga Orlovská svoji „Lassii“, aby se děti mohly s tímto psím plemenem seznámit zblízka. Celý týden byl završen nocováním v knihovně, tentokrát na téma historie. Další populární prázdninovou akcí je čtení večerníčků u kapličky po dobu jednoho týdne. Letos se do čtení zapojily i dvě maminky, za což jsem moc ráda.

Děti jsou do knihovny zvány i v průběhu školního roku. Každou první středu v měsíci, vždy od 15.30, se koná schůzka klubu čtenářů. Seznamujeme se zde se zajímavými knihami a zpravidla si při tom i něco vyrábíme.

Na podzim proběhly dvě cestovatelské přednášky – o Skotsku a o ruské části pohorí Altaj. S oběma k nám přijel Mgr. Jan Husák, cestovatel a přírodovědec, který pracuje v Muzeu regionu Valašsko ve Vsetíně. Přednášky jsou velmi zajímavé, pečlivě sestavené na základě osobních zážitků i obecných poznatků a jsou určeny jak potenciálním cestovatelům, tak i všem, kdo se zajímají o svět. Další jeho přednáška je připravena na 18. leden 2018 a bude o celém karpatském oblouku. Nenechte si ji ujít.

Monika Cimalová
knihovnice

Nemělo by nám uniknout

Knihy o Hradčovicích a Lhotce

Letos uplynulo 770 let od první písemné zmínky o obci Hradčovice. Naši sousedé si k této příležitosti nadělili výpravnou knihu nazvanou Hradčovice a Lhotka – Obec ve věru času, kde je podrobně zpracovaná historie i současnost, kroje i zvyky a ještě mnoho dalších témat týkajících se této obce. Jistě je to kniha zajímavá a poučná i pro nás Veletany.

Hody na Slovácku – co všechno byste o nich měli znát

To je název článku Marty Kondrové, otištěného v časopise Malovaný kraj, č. 2017/5. Přináší stručné, a přitom výstižné informace o zmíněném lidovém zvyku. A dočteme se zde samozřejmě i o hodech ve Veletinách.

Řemeslo jak vyšíté

Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě vydalo knihu Veroniky Provodovské Řemeslo jak vyšíté, pojednávající o výrobě a výzdobě krojů na Uherskobrodsku, moravskoslovenském pomezí a Kopanicích. Kroje jsou zde popsány velmi podrobně, kniha má 272 stran a 800 obrázků a lze ji za 400 Kč koupit v muzeu.

Uvedené knihy i časopis lze zapůjčit v naší knihovně.

Spolkový život

Nohejbal Veletiny 2017

V neděli 10. září jsme se pokusili obnovit dříve tradiční nohejbalový turnaj tříčlenných týmů ve Veletinách. Turnaje se zúčastnilo celkem pět mužstev. Dva týmy z Míkovic, jeden z Vlčnova a dvě domácí družstva.

Ve finále zvítězilo mužstvo **Míkovice 50**, které porazilo **Veletiny A** v poměru 2:1. O třetí místo se utkal tým **Kujóni** proti týmu **Veletiny B**. Po vyrovnaném souboji zvítězili Kujóni.

Chtěli bychom turnaj zorganizovat i v příštím roce za účasti více týmů. Starostovi děkujeme za poskytnutí poháru pro vítěze turnaje a fanouškům za povzbuzování.

Tomáš Zemánek a Martin Gálek

Burčákový turnaj 2017

Tenisté z Veletin uspořádali v sobotu 29. září již devátý ročník turnaje, který se hraje o pohár starosty obce. Turnaj se konal stejně jako v minulých letech na kurtech v Drslavicích, a jelikož nám přálo počasí, probíhalo vše bez nejmenších organizačních problémů. Několik novinek přesto bylo. Všechny předcházející ročníky proběhly za účasti hráčů z Veletin, ale protože se turnaje letos nemohlo zúčastnit několik zdejších hráčů, poprvé v historii turnaje hráli i tenisté přespolní, a to z Drslavic, Nivnice a Uherského Hradiště.

Hráči byli rozlosováni do čtyř čtyřčlenných skupin. Z každé postupovali první dva. Pak už se hrálo vyřazovacím způsobem. Boje ve skupinách, ale i v dalším průběhu turnaje byly velmi vyrovnané a v podstatě málo zápasů mělo jasného favorita. Do finále postoupili hráči, kteří spolu hrají fotbal za jeden tým v Rakousku. Vyhral **Pavel Velecký** (z Uherského Hradiště), který po velkém boji porazil **Milana Orlovského**. Smůlu měl favorit turnaje **Dušan Švestka**, který se zranil a už nenastoupil do utkání o třetí místo. Třetí místo obsadil **František Slunečka**, který dokázal, že má stále výbornou výkonnost.

Pořadatele ještě potěšilo, že domácí, ale i přespolní hráči byli velmi spokojeni nejen se sportovní úrovní, ale i s výborným burčákem a dobrotami od paní Slunečkové. Všichni už se také těší na Štěpánský turnaj, který bude tradičně 26. 12. v Kunovicích.

Petr Blažek

foto: Fr. Juračka

foto: Fr. Juračka

Hodový fotbal

Jak už se stalo tradicí, sešli jsme se o hodové sobotě na hřišti za Habartovým, abychom si mezi sebou zahráli fotbal. V předchozích ročnících se většinou mužstva poskládala podle ulic (kdo kde bydlí). V posledních letech nás však není tolik, takže jsme poskládali jen 3 mužstva.

Vzbudili jsme se do deštivého počasí, postupně se však vyčislo a odpoledne jsme šli domů už jenom špinaví, ale v suchu. Hráli jsme dvoukolovým systémem každý s každým a po pěkných gólech i výborných zákrocích gólmánů zvítězil tým ve složení **Josef Bičan, Dominik Blažek, Petr Fray, Martin Ševčík, Michal Zemánek a Tomáš Zemánek**.

K jídlu byly pro hráče i fanoušky připraveny zabijačkové speciality.

Sportu zdar a fotbalu zvlášť!

Tomáš Zemánek

Turistická vycházka do Chřibů

Na poslední říjnovou sobotu skupina příznivců turistiky uspořádala vycházku do Chřibů.

Z Hradčovic jsme odjeli vlakem do Starého Města a po přestupu na autobus jsme dorazili do Boršic. V Boršicích nás posílila další skupina a vydali jsme se na trasu. Ta vedla přes Stříbrnické paseky a Smraďavku do Buchlovic.

Ze Stříbrnických pasek byl krásný výhled jak na Buchlov, tak na celé Bílé Karpaty. Nádherné podzimní zbarvení lesů nás provázelo po celou cestu. Na Smraďavce se k nám připojila další dvojice

turistů a pokračovali jsme podél přehrady k restauraci Na Hrázi, kde jsme si pochutnali na výborném guláši. Po občerstvení jsme vyrazili na poslední část trasy do Buchlovic, odkud jsme se navečer vrátili do Veletiny.

Spokojení turisté se již těší na další akci, kterou plánujeme na duben 2018, kdy se vydáme na Pálavu.

František Juračka

foto: Fr. Juračka

Stolní tenis Drslavice-Veletiny

Krátce se ještě vrátíme k výsledkům našich týmů v mistrovských soutěžích sezóny 2016 – 2017, která skončila na přelomu března a dubna letošního roku. Áčko skončilo v 1. třídě regionálního přeboru na 2. místě a těsně mu tak unikl postup do krajských soutěží. Nejúspěšnější hráči týmu byli Martin Orlovský a v polovině sezóny přichozí Mira Bičan. Běčko skončilo ve stejné třídě předposlední a po roce tak opustilo nejvyšší okresní soutěž. Céčko ve 2. a děčko ve 3. třídě RP skončily shodně v polovině tabulky těchto soutěží.

Začátkem října se rozjely mistrovské soutěže nové sezóny 2017 – 2018 a naše týmy si zatím vedou velmi dobře. Áčko (Mira Bičan, Martin Orlovský, Michal Rumanovský a Tomáš Trtek ml.) zatím vede bez ztráty bodu tabulku 1. třídy a směřuje tak za svým cílem – postupem do krajského přeboru 2. třídy. Ve 2. třídě RP jsou zatím běčko a céčko na 1. a 2. místě. Jak běčko, tvořené mladými hráči, tak céčko, složené převážně ze zkušených hráčů, tak rovněž mají postupové ambice. Naše děčko, i když nesestoupilo, jsme letos přihlásili do 4. třídy RP s úmyslem, aby si všichni zbývající hráči oddílu, i ti méně zkušení, zahráli mistrovské soutěže. Zatím je tým D na 3. místě. Škoda, že zájem našich nových mladých adeptů, kteří se učili

foto: K. Orlovský

stolnímu tenisu od loňské sezóny, postupně klesal a na podzim s tréninky úplně skončil!

Koncem listopadu uspořádal náš oddíl opět tradiční Kateřinskou zábavu se skupinou Lord a závěrem roku uspořádá tradiční

turnaj Veletiny Open v místním kulturním domě. Závěrem děkujeme všem svým příznivcům a především hlavnímu sponzoru, obci Veletiny, za podporu.

Karel Orlovský

Lovecká sezóna i doba klidu

V listopadu se uskutečnil první hon na drobnou zvěř, který musí mít spolek naplánovaný delší dobu dopředu. Pozvání byli přátelé z okolních spolků i jejich čtyřnozí kamarádi. Ulovili se zajáci a také liška. Letos jsme měli na lišky úspěšný rok, ulovili jsme jich hned několik a podpořili tím populaci zajíců, bažantů a koroptví. Bažanty již nelovíme, jejich stavy jsou velmi nízké i přes to, že jsme se snažili jejich populaci podpořit vypuštěnými odchovanci. Před námi je ještě jeden hon, po kterém se s našimi přáteli opět sejdem na „poslední leči“. Ta se většinou uskuteční v chatě, předchází jí konec honu – výřad, kdy se zvěř vyskládá podle počtu a druhu. Vše je doprovázeno slavnostním slovem předsedy a hospodáře. Výřady před kapličkou u chaty jsou chvílkou poděkování a zamýšlení.

foto: L. Smejkalová

foto: A. Mikulec

Lov by se nemohl uskutečnit, pokud by o zvěř nebylo řádně postaráno. Krmelce jsou v tuto dobu již plně zásob jaderného a objemového krmiva. Každý člen se postaral o to, aby byl jeho úsek připraven poskytnout v zimě zvěři patřičné zázemí. Krmivo je potřeba doplnit solí. Je smutné, že se najdou nenechavci, kteří tuto sůl berou na úkor zvěře. Velký vítr, který se objevil na počátku listopadu, zapříčinil pád několika stromů v Kojatínku. Jeden z nich pak usmrtil kus srnčí zvěře, který nalezl náš člen při pochůzce. A další kus byl opět usmrčen autem mezi Veletinami a Vlčnovem. I přesto, že jsou zde aplikovány pachové ohradníky, je tato migrační trasa pro zvěř tak důležitá a potřebná, že k těmto střetům dochází poměrně často. Dá se jim tedy zabránit pouze ukázněnou a obezřetnou jízdou řidičů. Veškerá živá zvěř je majetkem státu, ta, která na území honitby zhasne (je ulovena, zabita při autonehodě nebo jinak usmrčena), pak náleží spolku. Ten se o ni dále musí patřičně postarat. Proto pokud narazíte na sražený

kus, informujte policii, která kontaktuje příslušné osoby.

Zajímavostí je přítomnost zvěře vysoké (jelení), která se na katastru Veletiny a v sousedních obcích již několik měsíců pohybuje. Důkazem jsou stopy, které se nacházejí po cestách a polích, i osobní setkání. V prosinci začíná doba chrutů (říje) divokých prasat, což zapříčinuje jejich větší aktivitu, proto můžete divočáky zahlédnout pravděpodobněji než v jinou roční dobu.

Po roční přípravě složil jako jeden z mála na okrese Uherské Hradiště myslivecké hospodářské zkoušky náš člen Lukáš „Řízek“ Blažek. Tímto mu gratulujeme! A aby náš spolek přes zimu neusnul, zapojil se do pořádání jarních zkoušek vloh, na kterých budou vítáni zájemci z řad veřejnosti. Zkoušky se uskuteční koncem dubna. Bude to pro všechny jistě zajímavá zkušenost, pozorovat lovecké psy a jejich vůdce v akci.

Přejeme Vám pohodový a poklidný konec tohoto roku a ať nám všem dobře začne i ten nový!

Za MS Kojetínek Veletiny, z.s.
Jana Kollandová

Muzejní spolek Kotovica

Historie naší obce, to nejsou jenom kroje, hody a další zvyky. Je to také lidová architektura, na jejíž propagaci a záchranu byla činnost našeho spolku v uplynulém období soustředěna snad nejvíce.

Pro vesnickou památkovou rezervaci Veletiny – Stará hora jsme vytvořili informační tabuli o historii a architektuře veleckých bůd. Ta byla v září umístěna poblíž vchodu do bývalých vinohradů u mostu v Olších. Nechť tato tabule slouží všem návštěvníkům vinohradů, a to jak domácím, tak i přespolním.

Dále jsme se podíleli na přemístění poslední velecké stodůlky (a možná jedné z posledních v celém Poolšaví). Její přestěhování vzbudilo ve Veletinách velký rozruch, ale o tom se v tomto zpravodaji píše i jinde.

Nyní probíhají přípravy k vybudování místního muzea v domě čp. 117. Tyto přípravy zatím spočívají zejména ve vypracování

projektu, který by měl být podkladem k žádosti o dotace na tento účel.

Všechny tyto aktivity jsme dělali a děláme vždy v součinnosti s obcí. Jsou projednávány a schvalovány na zasedáních zastupitelstva, obec také poskytuje finanční prostředky nezbytné k jejich realizaci. Ceníme si toho, že zastupitelstvo jako celek naše návrhy podporuje.

Pro všechny mnohem stravitelnější je naše již tradiční kázkové pečení. Před hody jsme se učili péct věnečky a větrníky, další lekci snad stihneme do Velikonoc.

A přes veškerou tuto práci ještě pořád zůstává čas k besedování na našich pravidelných schůzkách (vždy druhý čtvrtek v měsíci). Besedujeme o všem možném, co zde bylo a není, nebo bylo, je a stojí za uchování, třeba jen v naší paměti.

Monika Cimalová

foto: M. Cimala

Památná stodůlka

V průběhu letošního podzimu si snad každý občan Veletin všiml, že se na obecním pozemku poblíž mostu přes Olšavu objevila stará velecká stodůlka. Nejednou jsem se svěřoval druhému svou nelibost nad tímto počinem a dohadoval se, kdo si to asi vymyslel... Hlásím se tedy k tomu, že návrh na přenesení a opravu poslední zdejší stodůlky vzešel z našeho Muzejního spolku Kotovica. Vedla nás k tomu skutečnost, že tento poslední zástupce staveb dřívě typických pro louky kolem Veletin ocitl se postupem času – obklíčen skladištěm a rušnou silnicí – na místě, které již nebylo důstojné pro památku, která nám připomíná doby, kdy těžkou prací zastávali místo motorů koně. Nechceme si však osobovat veškeré zásluhy. Nebyli jsme totiž první, kdo si významu této nenápadné památky povšiml.

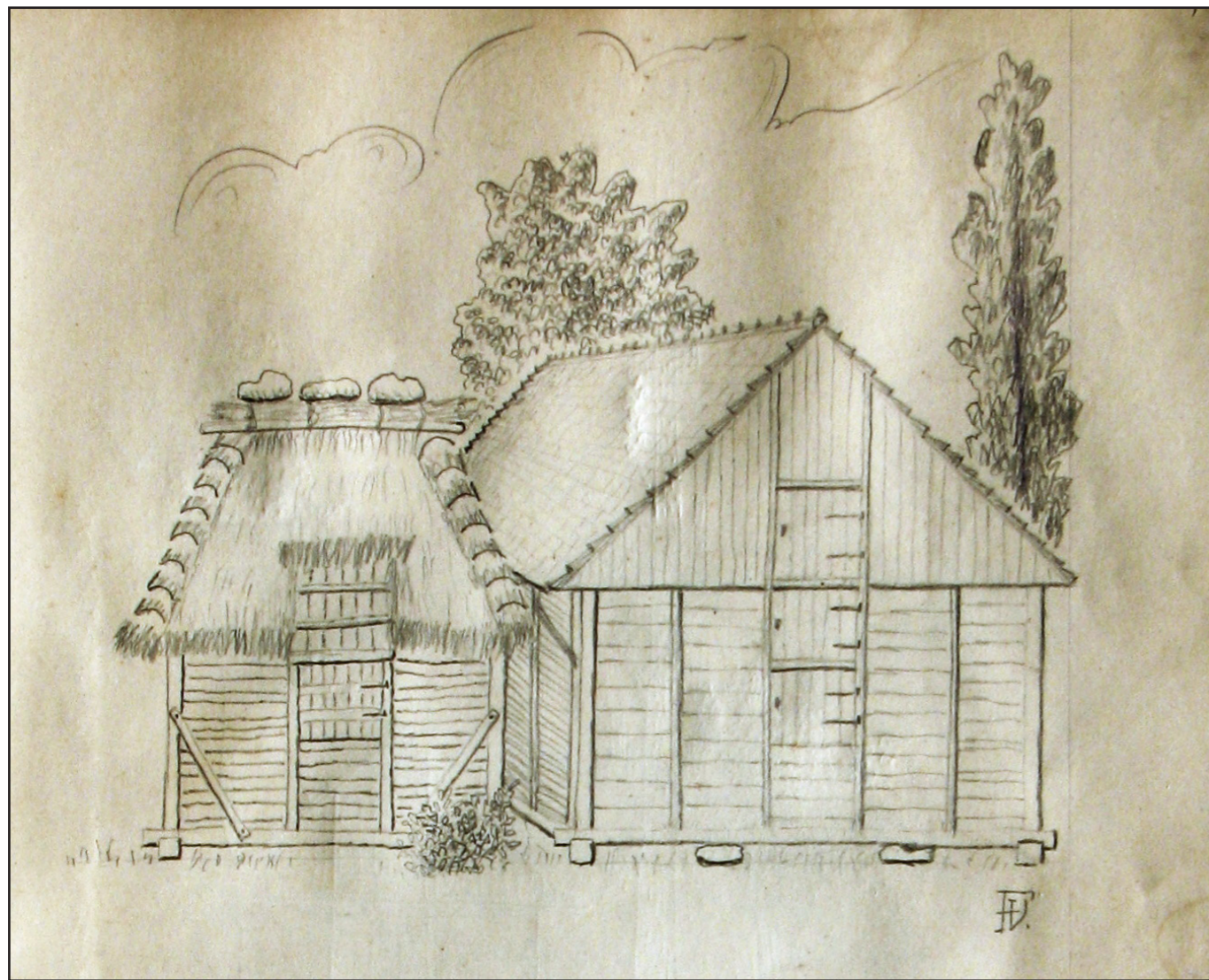
V roce 2013 byla celostránková barevná fotografie této stodůlky otištěna na

zadní straně obálky 3. čísla časopisu Malovaný kraj. V doprovodném článku píše autorka Olga Floriánová, že tyto stavby se ve Veletinách objevovaly postupně od konce 18. a v průběhu 19. století v souvislosti se zlepšující se hospodářskou situací. Dalším impulsem k budování seníků byla přeměna extenzivního způsobu chovu dobytka na intenzivní. Jeho ustájení vedlo k potřebě vytvářet zásoby krmiva, které bylo nutno někde skladovat. Tak došlo na přelomu 19. a 20. století ve Veletinách k poměrně masivní výstavbě seníků, zde zvaných stodůlky, a to v zahradách za humny a tokem místního potoka. Autorka dále podává technický popis stavby a podotýká, že stavba byla fotograficky zdokumentována již v monografii Lubora Niederla Slovanské starožitnosti vydané roku 1913.

Čtvrt století před publikací článku v Malovaném kraji, v roce 1987, se o zdejších

stodůlkách dočteme v obecní kronice. Tehdejší kronikář Ladislav Koníček jim věnuje 4 strany textu, ze kterého vybírám následující odstavce.

Ještě ve třicátých letech tohoto století při pohledu na Veletiny z kterékoliv strany vždy tvořily dominantu Veletin seníky, lidově zvané stodůlky. Tyto prastaré součásti selských usedlostí nebyly stavěny v těsné blízkosti usedlostí, ale byly volně rozestavěny kolem celé vesnice. Toto vzdálenější umístění stodůlek od zemědělských usedlostí mělo svůj význam pro bezpečnost obce v případě požáru. Největší nebezpečí požáru stodůlek hrozilo v létě, kdy byly plné sena a všechno bylo suché, kdy stačila jiskřička a vše by se proměnilo v popel. S možností ohně počítali již naši předkové, proto stavěli stodůlky vždy po skupinách s vymezeným bezpečnostním prostorem, pomocí kterého by se dalo uhájit před ohněm další seskupení.

Kresba stodůlek v obecní kronice s autorovým komentářem: „Stodůlky dle skutečnosti. Před padesáti lety, dokud se ještě pásávali koně na loukách, stačila čtvrtníkovi na píci stodůlka malá. Dnes už je potřebí poněkud větší stodůlky.“

kresba: Fr. Vystrčil, 1928

Stodůlky byly stavěny v půdoryse vždy ve tvaru obdélníku. Jejich základ tvořily velké kameny, které tvořily pilíře vysoké nejméně 50 cm nad zemí. Tyto pilíře zároveň chránily stodůlky před podmáčením při povodních. Na takto upravený základ se pokládaly silné dubové trámy takzvané podvaly, které spojením vytvořily nosnou plochu celé konstrukce stodůlky. Do podvaly byly zadlabány nosné pilíře o výšce čtyř i více metrů, které držely vrchní rám celé stavby, kterému se říkalo helmo. Helmo neslo celou střešní konstrukci. Stabilitu celé stavby zajišťovaly dřevěné trámky zvané péra, zadlabané pod úhlem 45° do podvaly a nosných sloupů. Čelo stavby bylo svázané dvěma trámy, mezi které se upravil otvor pro dávání sena. Tento se zajišťoval jedno-

křídlovými dvířkami. Výplň mezi sloupy celé stavby byla zhotovena z tesaného slabšího dřeva, kterému se říkalo honty, u novějších staveb to byly již desky. Celá stavba byla zakryta slamou, tzv. došky. Novější stavby již pálenou krytinou. Podlaha stodůlky byla výhradně z tyčoviny za účelem snadnějšího přístupu vzduchu k senu. Vzduch uložené seno dosušoval a nedovolil vzniku plísní.

Stodůlky, které dnes již neslouží svému účelu, chátrají, žádný je neopravuje, svým majitelům jsou na obtíž, proto je bourají. Pomalu, ale jistě se ztrácí v nenávratnu ona pověstná kulisa 62 stodůlek, která ještě v třicátých letech tohoto století zdobila naši obec. O zbývajících sedmi se dá dneska v roce 1987 těžko předpokládat, že přečkají rok 2000.

Dodatek: Seník, který stojí v trati Za humny u silnice č. 50 na pozemku Fr. Koníčka č. 54, byl za přispění státní památkové péče v r. 1992 opraven a zaregistrován jako stavební památka.

Tolik zápis v kronice Veletin. Přejme si, abychom i v naší době dokázali nacházet v minulosti poučení a měli dovednost našich předků v úctě – spíše než abychom v letité dřevěné stavbě viděli jen palivové dříví jako neznámý nenechavec, který z demontované stodůlky hbitě ukradl některé konstrukční prvky.

Aleš Cimala

foto: L. Niederle, 1913

foto: A. Cimala, 2017

Rozhovor

Uměla jsem jezdit aj konima

Rád naslouchám vyprávění pamětníků, kteří nám mohou předat jedinečné svědectví o době, kterou my relativně mladší z vlastní zkušenosti znát nemůžeme. Proto jsem v létě navštívil paní Marii Kryštofovou (nar. 1921), která je v současné době nejstarší obyvatek Veletin, celý život žije ve svém rodném domě a z Veletin byli i oba její rodiče.

Na podobných rozhovorech s našimi staršími spoluobčany je jedinečná i možnost poslouchat zdejší nářečí takové, jaké bylo v době, kdy tyto pamětníci vyrůstali. To je ale téměř nepřenosné do psané podoby, a tak zde alespoň na ukázkou uvádím několik útržků našeho rozhovoru.

Jak se tehdy vychovávaly děti?

No tož... jinak sa vychovávaly. Sa jim neco nelúbilo, tož dostál člověk po prdeli a podruhéj si dál pozor.

Měla jste svoje povinnosti v hospodářství?

Tož ba. Byly husy, každý měl stádo husí a než třeba jsem šla do školy, tož husy napást na trávník, tady kúsek je takové pole, tož zahrada lebo lúka, a to byla obecní. Tož tam jsme chodili napast husy, než jsme šli ráno do školy. A dohnaly sa huse třeba už jak včil v červně, a tady jak je tá Olšava, říká, tam je takový průjezd jak když k říce. Tady kúsek šak. A tož napasli jsme husy a posnědali, a tam jsme sa utěkali vykúpat – abysme sa nemoseli umývat – vykúpat, než jsme šli do školy. Tu bylo děcek, všecky, z ulice. Honem jsme utěkali ráno napast husy a pustit ich na vodu a děcka sa okúpaly a utěkali jsme do školy...

...

Kdo vás učil? Když jste přišla do první třídy...

Byl tam řídicí učitel Vystrčil.

Vy jste ale nebyli zvlášť jenom prvňáci, byli jste dohromady...

Tři roky. První, druhý, třetí, a nás učil ten řídicí. A potom už tych pět roků – osn roků sa chodilo do školy – tož tu býval učitel.

Jak to chodilo, když byly tři ročníky v jedné třídě?

První třída seděla, měla svoje lavice, a učili sa. Když jich učil učitel, pravda, když řídicí učil, tož ti starší, druhý a třetí ročník, psali úlohy. No a potom jsme dostali třeba, ti prvňáci, jsme dostali za úkol třeba neco namalovat, lebo tabulky byly, a kaménky, pravda, nepsalo ta tužku lebo co, na tabulce, a tož on nám dal malovat neco lebo napsal na tabulu písmenko a moseli sme to psat do tych zešitů, a zatým on učil zas ty dva druhé ročníky. Druhý a třetí, to bylo jedno už potom.

...

Včil začínají střešně, věděli jsme o všechých, tož kluci vylézi, trhali střešně, házali nám na zem... a byl obecní hotař, a když šel, a tož jak nekdo: „Utěkajmé! Ide hotař!“ To sa rozprchlo...

Ten hotař, tož to byl obecní... byl zaměstnaný u obce a dával pozor. Chodil na pole, pravda, on když sa nekom líbilo neco, aby ukradl, tož dával pozór, aby sa nekradlo, a nebo třeba jabka jak bývaly, tož, kdo byl takový chytlavý, tož chodil na cuzí, pravda... A tož, hotař jak ho chytil, tož mosel zaplatit pokutu a bylo.

...

Jaké práce jste museli doma dělat?

Tož jaké – všecko! Jsem uměla jezdit aj konima, aj konima jsem jela na pole, když třeba sa séklo lebo obilé tam bylo a říkali přijed s vozem... Ale já jsem neuměla ty koně tak zapříhat, a tož naprostřed bývali Methúd a Martin, slobodní byli, a že dycky jsem jich zavolala, aby mně zapříhli koně, tož koně mně zapříhli a už jsem jela, na pole jsem mohla přijet, to už jsem uměla, ale zapříhnút jsem si jich neuměla. To jsem byla hlúpá, nasadit jim ohlávku, pravda, a eště když zdvihla kobyla hlavu, tož, kde bych já...

...

Kdo měl první ve Veletinách auto?

První auto mňél Němeček. Na prostřed dědiny byla hospoda a on byl hospodský...

On byl hospodský v té obecní hospodě?

V té hospodě obecní a potom si posta-

víl tam, kde je národní výbor. Tož tam postavil si hospodu a obchod, no a ten měl auto první. A eště na téj hospodě, když byl tam na tej obci, tož mňél takové autko... A můj otec a takový, měli aj kamaráda, oni byli takoví šprýmaři, a tož kdysi večer měl to auto na ulici, a já nevím, kde ho chtěl dat lebo co. A oni byli v hospodě a oni mu do toho auta vlézi a skrčili sa mu na zadku a on si to auto potom chtěl myslím odvézt do garáže tam do dvora. A sedl si do auta a oni že si hodili kabáty přes hlavy, na něho že zahrčali, že vyletěl... Bóže, dycky vykládali, jak honili hospodského.

...

Musel někdo z vašeho ročníku odejít do Německa na práci?

Do Německa nebýl, ale já jsem také byla. No, byla jsem nasaděná také. V Milonicích tam na Blanensku.

A tam jste byla v nějaké továrně?

Né, v zemědělství. Z Veletin jsme tam byly tři naráz. Tomanka a Hrubošova, Viktorka – Anča Viktorova – a já. Byly jsme tam od jara do žní. Ve třiačtyřcátém.

To bylo ten rok, kdy jste se vdávala?

Ano. Manžel za mňú přijel sa tam podívat... tož tak, jak jsme chodili po dědině, a tam to vedl učitel. Tak jakdyž tů dědinu. To nebyla veliká dědina, ale byl tam statek, pravda, tož sa na tom statku to moselo dělat. A my jsme tam přišli a to sa mosel jakdyž hlásit, když tam chtěl přespat, pravda, a tož jsme šli za tým učitelem, a tož on sa povypytával, potentováł a říkál: Přidte

sem zitra. A přišli jsme na druhý deň a učitel mňél napsané, že z nedostatku pracovní síly u rodičů, že jako su propustěná, abych sa vrátila dom, tož ten učitel, to byl rozumný chlap. Tož mně napsal papír a šla jsem dom a už jsem tam nemosela jet.

A to už jste byla vdaná?

Ne. Potom... Odešla jsem v srpně a v listopadě jsem sa vdala a bylo.

Vzpomínáte si na konec války, na osvobození, jak to tady probíhalo?

No, vzpomínám. Vzpomínám, tady, tot jak je přes dvě chalupy ty zahrady, takové místo, šak tam už je potom volno, a tož stáli jsme na ulici, a létaly letadla, pravda... no moc letadel létalo a stáli jsme tady hen u teho slúpa elektrického jak je tady na rozcestí a podíváme sa a z tadyma šél chlap, mňél zbraň, dúle tyma pasekama tady, už jsme ho viděli dolů tot, a tož jsme čekali, co je, stáli jsme, můj manžel mňél kapesní hodinky, tady měl kapsičku dycky, takové kapesní hodinky. Šél, přišel, chytil mu hodinky, vytahl, ukradl, šél dál. A za ním už potom šli, ze všechých stran už sa hrnuli.

... a potom manželova sestra bývala tam v dědině, a on její manžel přišel, přiletěl k nám a povídál: Dybys viděl, zebrali mně hodinky... A můj manžel povídál: Mně také. Ale to kdybys viděl, on si vyhrnul, mňél košulu a hodinky mňél jednu vedlej druhého až na ramena natentované. Tolik že (směje se)... A on říká: Ten sviňák zlodějský. Že sa, kdyby mňél, lebo aj dvoje, ale tak jich měl natentované až po rameno. Víš, jak jich ukradli.

(dcera:) Víte, že je tu pochovaný Němec?

Nevím, kde?

Tam v zahradách.

Jak se to stalo?

Tož, ujížděli, opúšťali to jakdyž...

Ještě předtím, než přišli ti Rumuni?

Ne, ale tady letadla, myslim, to bombardovali lebo co já vím, a tož oni sa ujeli skovat. A měli dělo a na tom, děda tom říkali lauf, lebo co, tož na tom byl uvázaný. Měli ho mrtvého uvázaného na tom a tady ujížděli dozadu, a potom jak letadla přeletěly, tož jeli kdesi dál, a tož jsme sa šli dívat, tož už tam byl vykopaný, už zahrnutý byl, hned kúsek u cesty, tak metr lebo co od cesty v zahradě, tak to bylo. Tam ho pochovali, ano. Tady jsme viděli, že vezú uvázaného ho, a potom jsme říkali si šak, když jeli zpátky, už ho nevězli. A tož jsme šli po téj cestě tam kúsek za dědinu tot a tam už byl hrob. Byl tam pochovaný.

...

Říkala jste, že váš manžel byl cestář, než vstoupil do družstva. Co dělal?

On byl cestářem, on mňél úsek na starosti z Hradčovic do Podolě. A to mosíl, stro-

my sa ořezovaly, to samá lipa byla, pravda, a silnica nebyla táto ešče, to byla kostkovic tam za mosty. A vedlej bývaly skládky a tam sa vozivala přes leto škvára a v zimě to potom koně rozvázaly na vozi a chlapi to rozhazovali, aby sa nevozilo. A tož on byl cestář a měl ten úsek z Hradčovic tam u té Lhotky a až do Podolě...

Když jste byla malá, vyprávěli vám rodiče nebo prarodiče nějaké pohádky nebo pověsti?

Ja Bóže, dědeček Doležálek, ten tam navykládál. No, o čarodejnicách. Že byly čarodejnice a říkávali, že... kovář, tady kovář byl Pijáček nějaký préj, a že mňél ženu a že ona byla čarodejnicú a ona že aj mléko chodila kract v noci, sbírat z mléka smetanu a cosi takového, a jednu přišla také, a ten chlap z toho baráku na ňu přišel, tož ju praštil po hlavě, a tož pobíl ju. A na druhý deň ten její manžel říkal, že stará je jako nemocná, že cosi sa jí vyhodilo na hubě a toto, a že sa potom lidé smíli, že ju ten pobíl. A tož že měla tú pusu a všecko pobité, tož potom říkala, že spadla kdesi.

... a říkávali dědádček, že chodívali tam, jak byla Olšava, tož měli tam zahradu, a oni že jednu šli, děcka, já nevím, kolik jich bylo, čtyřé, pět lebo... doma děcek, a tož rodiče že byli v téj zahradě a oni že šli za něma. A šli vedlej tej říky a že tam seděl na břehu takový kluk,

takový zelený, a že ich volál, aby sa šli kúpat. A že akorát kdosi zavolál, a ten skočil do vody a už ho nebylo, a tož říkali, že to byl vodník, zadušovali sa do duše, že to byl vodník, že ho viděli na vlastní oči.

Takže o tom vodníkovi vám vykládal váš dědeček?

Ano. To sa říkalo. Děcka, nechodte k říce, je tam vodník... Tož, ano. Tož jsme šli dál od říky...

...

Nikke sa tak nechodilo, bylo sa doma, alebo ty besedy, a to víte, to vám každý neco povykládál... V zimě bylo o čtyrech, o pěti hodinách tma, tož přišla beseda a poseděli, než, říkalo sa, než sa půjde dójit večer krásy, dójivaly sa o osmi hodinách, tož od pěti do osmi obyčajně byla beseda... a to víte, tolik lidí...

... a půjdu. Tak já zkusím z vašeho vyprávění něco vybrat.

Panenkojediná, enom to né! Jéjdanečka. Né abyste mňa nekde jmenoval lebo neco.

Ptal se Aleš Cimala

Historie

Pohled zpět

Říká se, že každá doba má své, a ne lze vždy srovnávat, co bylo dřív, s tím, co je dnes. I když jistě poučení nemůže být na škodu.

Velecké stráně od domu čp. 129 až po nynější sběrný dvůr, od východu ohraničené Hrabovcem a od západu místní komunikací, byly a jsou majetkem obce. Po staletí byly jako neplodná kamenitá stráň obecním pasinkem, ale taky místem těžby kamene pro stavbu domů, stodol a chlévů.

Mládež zde měla prostor ke svým hrám v přírodě, ale také ke svým povinnostem. Děti musely pást krásy a kozy.

Těžil se zde pískovec – povrchově, ale také v podzemních štolách, podle toho, jak šla kamenná žíla. Povrchově kopal kámen každý, kdo potřeboval, ale do tunelů ve skále se ženáci nepouštěli, bylo to příliš riskantní. Tam šli těžít pouze svobodní, protože riziko ztráty života bylo vysoké. Odrostlí mládenci si tak přivydělávali na své potřeby. Vytěžený kámen ze štol vynášeli a vyváželi na hromádky k cestě vedoucí strání a prodávali zájemcům. Byl to jejich zdroj obživy. Kamenolom měl ve správě pan Matulík čp. 139, bydlící pod strání. Později jeho funkci převzal Karel Daněk čp. 167, obecní policajt, bývalý legionář.

Ze vzpomínek Filomeny Kryštofové čp. 153 jsem se dověděl, že při stavbě svého

rodinného domu ve třicátých letech minulého století přivezli s manželem ze strání 60 fůr kamene. Nutno ale říci, že to byly fůry s kravským potahem.

Hrabovec byl vždy mokřý kopec, a proto se ve vytěžených kavernách shromažďovala voda, která se čas od času provalila ze svahu dolů směrem k potoku nebo k Olšavě. Pravidelně je také zdrojem vody odvodněné studánky mezi čp. 126 a 129.

Z vyvezené hlušiny vznikla uprostřed svahu rovinka, která byla místem dětských her a setkání.

Dvacátá léta 20. století po vzniku samostatné republiky byla silně poznamenána příklonem k husitské tradici. Školní mládež vlivem četby Aloise Jiráska se ve Veletinách ztotožnila s příběhem slavné bitvy roku 1421 na Vítkově u Prahy, a místo obvyklé klukovské hry na četníky a zloděje si v té době začali hrát na křižáky a husity. K tomu měli v kamenolomech na stráni ideální podmínky. Křižáci útočili z cesty proti stráni a husité schováni na kopci za hromadami kamení vyvezeného ze štol na ně útočili kameny. O tom, že mohlo dojít k vážnému zranění, není pochyb.

Jenže klukovské hry měly vážný dopad. Některý z chlapců uvolnil větší kámen, který se řítíl z kopce k silnici, na níž právě projížděl nějaký sedlák z Vlčnova s koňským

povozem.

Kluci stačili uskočit, ale velký kámen zasáhl zadní nápravu a zničil sedlákoví vůz. Naštěstí sedlák a koně vyvázli bez úhony. Kluci se rozprchli jako vrabci.

Vlčnovský sedlák zašel na obec za tehdejší starostou Josefem Slunečkou čp. 43 a žádal náhradu škody. A začalo vyšetřování. Starosta si večer pozval otce předpokládaných válečníků a dohodl se s nimi o společnou náhradu poškozenému. Jak asi dopadla dome exekuce účastníků her, si dovedeme představit i dnes.

Tak skončilo moderní husitské hnutí ve Veletinách. Starosta vydal zákaz a kluci opět mohli jen pást krásy a kozy. Obecní policajt na to dohlédl, bydlel naproti.

S nástupem zemědělského družstva skončilo pasení krav. Celá stráň byla v padesátých letech osázena lesními stromky. Ještě dnes žijí místní pamětníci, kteří jako školáci tento les vysazovali. Po těžbě kamene zůstaly jen zalesněné žleby a dolíky. Dnes je z něj kus krásného prostředí. Pěstební probírky vzrostlého lesa jsou tak důkladné, že brzy bude zalesnění husté jako v Kojatínku.

Z vyprávění Františka Šimka (nar. 1910) a Ladislava Konička (nar. 1916) zaznamenal Stanislav Mihel

Křivosúdy kolem r. 1930 – domek, kde žili Martin a Methud Sopůškoví

foto: M. Niederle

Vážení a milí,

představovat se jakožto Váš nový duchovní správce je asi zbytečné. Půl roku je jistě dostatečná doba, abyste mě, jak se lidově říká, zaznamenali. Naproti tomu těch několik měsíců neposkytlo tolik prostoru, aby se mohlo zasvěceně bilancovat, jak si v tom uplynulém roce farnost stála. – Jistě za významnou událost nutno pokládat žehnání sochy Panny Marie Fatimské před farním kostelem. Chvályhodný počín mého předchůdce P. Klimeše v úzké spolupráci s obcí postavil před naše zraky nejen estetický doplněk prostředí naší obce, ale v duchovním smyslu vykřičník, připomínku onoho důležitého poselství z portugalské Fátimy. Život jednotlivce i národa i spole-

čenství národů máme ve vlastních rukou. Jak přistupujeme ke svému životu a k životu svých bližních, tak vypadá a bude vypadat svět, ve kterém žijeme. To stále opakované poselství z Fátimy: „Čiňte pokání!“ není nadnesená biblická fráze, ale docela logická potřeba uvědomit si hranice vlastních ambicí. Probíhají těmi místy, kde začíná prostor pro důstojnost a svobodu toho druhého. Celé dvacáté století, na jehož počátku se stala ona událost ve Fátimě, potvrdilo, že bez takto chápaného pokání nelze vybudovat ráj na zemi, jak to někteří slibovali, ale naopak peklo pro miliony nevinných lidí.

Budme vděční za ten kamenný vykřičník před farním kostelem. Kéž by na nás

působil jako prevence i lék proti nekritickému sebeobdivování, nepřejícnosti, závisti, nenávisti, intrikám a zlým řečem. Osvobodit své srdce od takových stínů je vlastněnou cestou pokání. Potom v našem životě i ve světě kolem nás přibude více světla, radosti, pocitu bezpečí. Pokorný člověk neuhýbá pohledem, ale raduje se, když vidí v očích druhého ten samý plamínek pravdivosti a radosti.

Přijměte tyto řádky zároveň coby upřímně myšlené přání, jak prožít letošní Vánoce a v jakém rozpoložení vstoupit do nového roku.

P. Vojtěch Daněk

Jubilanti

Od listopadu 2017 do března 2018 oslaví nebo již oslavili své životní jubileum tyto občané Veletiny:

listopad

Marie Cahlová, čp. 182	90 let
Zdeněk Krejčířík, čp. 154	65 let
Vladimír Šobáň, čp. 100	60 let
Pavel Gálek, čp. 72	55 let

prosinec

Jiřina Smejkalová, čp. 26	80 let
František Zemánek, čp. 5	70 let

leden

Josef Švestka, čp. 202	75 let
Věra Frayová, čp. 186	50 let

únor

Vladislav Hruboš, čp. 191	75 let
Jarmila Vincencová, čp. 212	60 let
Karel Ševčík, čp. 53	55 let
Ivan Zábrana, čp. 132	65 let
Ludmila Přikrylová, čp. 127	65 let
Josef Matyáš, čp. 198	70 let
Božena Ševčíková, čp. 53	80 let

březen

Zdeněk Rosík, čp. 208	65 let
Zdeněk Rous, čp. 119	65 let
Jarmila Křivdová, čp. 199	60 let
Lenka Ševčíková, čp. 39	50 let

**Všem oslavencům
srdečně blahopřejeme.**

7. října 2017 byla slavnostně požehnána socha Panny Marie Fatimské

foto: J. Macek